

D.

Universiteter og Skoler i Almindelighed.

I. Ny Organisation af det offentlige Opdragelsesvæsen i den italienske Republik (nu Kongeriget Italien).

Af Aarene 1802 og 1803 a).

Den italienske Republik.

Milano den 8 Sept. 1802. No. 1.

Regieringen proclamerer som Lov, følgende Decret af det lovgivende Corps, og befaler, at det

a) Uddraget af de originale Actstykker, nemlig Loven af 8 Septbr. 1802 (Legge relativo alla pubblica istruzione) og de derefter, affattede, og under 31

skal forsynes med Statsseglet, trykkes, publiceres og fuldbyrdes.

Melzi, Vicepræsident.

Det lovgivende Corps decreterer

Tit. I.

Almindelig Inddeling.

I.

Den offentlige Undervisning deeler sig i Henseende til det Deconomiske i den Nationale, Departementale og Communale, og i Henseende til det Scientifiske i den høie, mellemste og elementære.

2.

Den nationale Undervisning indbefatter (foruden Nationalinstituttet) Universiteterne, Akademierne for de skønne Kunster og Specialskolerne. Disse Indretninger overtages af Nationen.

3.

Den departementale Undervisning indbefatter Lyceerne, og overtages af Departementerne.

Octbr. 1803 af Vicepræsidenten Melzi approberede, Planer for Studierne og Disciplinen ved National-Universiteterne (i Pavia og Bologna), (Piani di studi e di disciplina per le Università Nazionali). Den første (Loven) meddeles herved; de sidste (Planerne) skulle i næste Hæfte blive indrykkede.

4.

Den c o m m u n a l e Undervisning indbefatter Gymnasierne og Elementarskolerne, og overtages af Communerne.

Tit. II.

Om Universiteterne.

5.

Der skulde være to generale Studier eller Universiteter i hele Republiken. Det ene i Pavia, det andet i Bologna. Systemet og Metoderne ved begge ere eensformige. Rettigheden at overdrage de academiske Grader af ethvert Slags tilhører disse udelukkende.

6.

Observatoriet i Brera hører til Universitetet i Pavia, og udgjør en Deel af dette Universitet.

7.

Undervisningen i Videnskaberne ved disse to Universiteter er deelt i tre Klasser, nemlig den physiske og mathematiske; den moralske og politiske; den litterære Klasse.

8.

Professorernes Antal bestaaer ordentligviis af 30 ved ethvert af de to Universiteter. Regjeringen bestemmer Professorernes Fordeling i de respektive Klasser, og kan tilføie to andre Cathedre ved

Universt. og Skole-Annaler. 1807. 1 B. E

ethvert af de to Universiteter, dersom Undervisningens Laro udkræver det.

9.

Professorernes aarlige Gage ved de to Universiteter er ikke mindre end 3000 Lirer, med et Tillæg af 400 Lirer til Huusleie for dem, som ikke have Bopæl i den Commune, hvor Universitetet har sit Sæde. Regieringen bestemmer de høiere Gager, i Forhold til Fortienester og efter Omstændigheder.

10.

Omføstningerne for de to Universiteter ere bestemte i hosføiede Tabel. Dertil anvendes de særskildte Fonds ved ethvert af forbemeldte Instituter.

Tit. III.

Om Academierne for de skjønnere Konster og om Specialskolerne.

11.

Der skulle være to Academier for de skjønnere Konster i Milano og Bologna. Disse henhøre under Nationalundervisningen.

12.

Regieringen udvælger Professorerne, og fordeeler iblandt dem Undervisningsgiensstandene.

13.

Totaliteten af Omkostningerne for de to Akademier maa ej overgaae 50,000 Lirer, aarlig for ethvert af dem.

14.

I den angivne Sum ere indbegrebne bemeldte Instituters særegne Indtægter, med Undtagelse af de Præmier, som privat ere udsatte.

15.

I hele Republiken skulde der være 4 Specialskoler, den ene for Metallurgien, den anden for Hydrostatiken, den tredie for Sculpturen, den fjerde for Veterinærvidenskaben. Den første skal være i Departementet del Mella eller dell' Agogna efter Regjeringens nærmere Bestemmelse; den anden i Nedre-Po.; den tredie i Carrara; den fjerde i Modena.

16.

Den metallurgiske Skole skal have en Professor i Chemien, og en i Mineralogien. I den hydrostatiske Skole underviser en Professor i Hydrauliken, og en anden i Hydrometrien. I Skolen for Sculpturen er en Professor i Tegnekonsten og en i Architecturen. Ved Veterinærskolen er een Professor.

Tit. IV.

Om Lyceerne og Gymnasierne.

17.

Enhvert Departement kan have et Lyceum.
Det maa have et saadant, naar der i dets District ikke er i det mindste et Gymnasium.

18.

General-Conseilet bestemmer Lyceets Formaaendighed og Sæde efter en Majoritet af $\frac{2}{3}$ af Stemmerne.

19.

Enhver Commune af første Klasse kan have et Gymnasium.

20.

Lyceernes og Gymnasiernes Formaal er den mellemste Undervisning, og der bibringes Forberedelseskundskaber i Videnskaberne, Litteraturen og de skønne Kunster.

21.

Et i Lyceerne eller Gymnasierne afsluget Fundamental-Cursus giver Udgang til academiske Grader ligesaa fuldt, som om det var afsluget paa Universiteterne.

22.

I Lyceerne og Gymnasierne kan ogsaa gives Vejledning i de Materier, som hore til den høiere Undervisning, forsaavidt det Departements eller

Communes Fonds, hvor Lyceet eller Gymnasiet er, tillade paa egen Regning deraf at lønne Professorer, uden at tage Tilflugt til Paalæg.

23.

I saa Fald regnes ved academiske Graders Tildelelse to Aars Studium ved Lyceerne eller Gymnasierne kun for eet Aars Cursus i samme Studium ved Universiteterne.

24.

Flere Communer af første Klasse kunne foreene sig til at have et fælles Gymnasium, og underholde det paa fælles Bekostning.

25.

Communerne af den anden eller tredie Klasse tillades det at have et Gymnasium, naar det kan vedligeholdes af de Fonds, som ere givne ved private Foundationer; men de kunne ikke for den Sags Skyld paalægge nogen Afgift.

26.

Antallet af Professorerne ved Lyceerne maa ei være mindre end 6, ei større end 8; ved Gymnasierne ikke mindre end 4, ikke større end 6. Deres aarlige Løn maa ei overstige 3000 Lirer. Det ovennævnte Antal af Professorer kan forøges, naar man, for at vedligeholde det, ei behøver at tage sin Tilflugt til Paalæg, eller Regjeringen dertil har givet en speciel Authorisation.

27.

De generale og communale Raad bestemme efter Omstændighederne Professorernes Antal og Lønning indenfor ovennævnte Grændser.

28.

Regieringen forskaffer Lyceerne og Gymnasierne det fornødne Locale, hvor der gives Nationaleiendomme.

Tit. V.

Om Landhuusholdningsselskaberne og
de mechaniske Konster.

29.

Det tillades ethvert Departement at have et Landhuusholdningsselskab, og et Selskab for Mechaniken, som skulle sysselsætte sig saavel med de Methodes, der tiene til at forædle Agerdyrkningen, og til at fremme Manufacturvæsenet, som med dertil analoge Gienstande af Statsoeconomien.

30.

Disse Selskaber foreslaae Regieringen Antallet af deres Lemmer, deres indvortes Organisation, og Stedet, hvor de skulle have deres Sæde. Medlemmerne faae ingen Løn.

31.

De correspondere med hinanden, og med lignende fremmede Academier om Gienstandene, der

vedkomme deres Biemed; de holde bestemte Samlinger; de publicere deres Memoirer og Programmer, og udsætte Præmier.

32.

De almindelige Raad sættes istand til at understøtte dem med Forskud af de Fonds, som ere henlagte til den offentlige Undervisning.

33.

Regieringen authoriseres til at forskaffe disse Selskaber det fornødne Locale til deres Sammenkomster, ligesom og det Terrain, der udfordres til Forsøg i Landhuusholdningen, hvor der findes Nationaleiendomme.

34.

Den Sum af 20,000 Lirer kan Regieringen disponere over til at udsætte som Præmier for Opfindere af en eller anden nyttig Indretning i Agerdyrkningen eller Mechaniken. Nationalinstituttet spørges om sin Dom, og afgiver sin Kiendelse om Fortienstheden af en saadan Opfindelse.

Tit. VI.

Om Elementarskolerne.

35.

Regieringen forelægger inden to Aar det lovgivende Corps en Plan til en Elementarundervisning, eensdannet for hele Republiken.

36.

Nationalinstituttet og Universiteternes Professore forer paalægges det at tilveiebringe Lærebøger, ved at udsætte Præmier for dem, der levere de bedste.

37.

Elementarskolerne skulle provisorisk vedblive, hvor de findes. Regieringen vaager over Lærernes Duelighed, over Underviisningens Materie og Form.

38.

Naar Communerne ere organiserede saaledes, som Loven af 24 Julii 1802 foreskriver, sørger Regieringen for, at der i enhver Commune er i det mindste een Skole, hvor der undervises i at læse, i at skrive, og i Begyndelsegrundene af Arithmetiken.

39.

Lærernes aarlige Løn bestemmes af Communalraadene.

40.

Communerne bestride Elementarskolernes Udgifter med Indtægterne af de particulære Fundationer, som dertil ere gjorte; og in subsidium med Productet af Communal-Paalæg.

Tit. VII.

Om Bibliothekerne, Museerne og andre
videnskabelige Hielpemidler.

41.

Bedligeholdelsen af de to Universiteters videnskabelige Apparat, nemlig Bibliothekerne, Museerne, de physiske, anatomiske og naturhistoriske Kabinetter, de chemiske Laboratorier, Observatorier, ligesom ogsaa af de to National-Academier paaligger Nationen.

42.

Regieringen bestemmer de Fonds, hvoraf Udgifterne til enhver af disse Grene efter Omstændighederne skulle udredes paa det almindelige Udgiftsreglement for Nationalstudierne.

43.

De ordinære og ekstraordinære Udgifter til Lyceernes og Gymnasiernes videnskabelige Apparat hvile paa Departementerne eller Communerne.

44.

Departemental- og Communal-Raadene bestemme, paa Regieringens Approbation, fornævnte Udgifter.

Tit. VIII.

Om de academiske Grader,

45

Da Almeenvellet fordrer, at Undervisningen i de høiere Videnskaber, og Udvøvelsen af enhver

vigtigere Professur betroes til Personer af erkiendt Duelighed, saa er Opnaaelsen af Baccalaureigraden ved ethvert af de to National-Universiteter nødvendig, for at ansees duelig til at være Lærer i de Materier, som vedkomme den høiere Undervisning.

46.

Denne Regel er ej anvendelig for dem, der førend denne Lovs Udgivelse have opnaaet en academisk Grad ved hvilket som helst Universitet, eller allerede ere ansatte som Professoren ved et Universitet eller noget andet lignende Institut i de Lande, som Republiken (nu Kongeriget) indbefatter.

47.

I Tilfælde af en overordentlig Navnfundighed i en Videnskab eller Kunst, kan Regjeringen gjøre Undtagelse fra den 45 §. Forfærdt.

48

Baccalaureigraden og den dermed forbundne Approbation er nødvendig for at ansees habiliteret til academisk Foredrag i

1. Jurisprudentsen.
2. Notarialkonsten.
3. Medicinen.
4. Chirurgien.
5. Pharmacien.
6. Den borgerlige Architectur, Ingenieurkonsten, Hydrauliken og Landmaalingen.

49.

Baccalaureigrader og Approbationer gives af Professorerne i de respective Faculteter ved de Universiteter.

50.

Approbationen er forskjellig efter de forskjellige Faculteter, og efter de forskjellige Grader af Udgivelsen i Faculteterne selv.

51.

Regieringen bestemmer Disciplinerne ved Examina, Formerne og Ceremonierne ved Baccalaureigraderne og Approbationernes Overdragelse, og Cursus af de Studier, som ere nødvendige for at erholde samme. Den bestemmer ogsaa, til Udgivelsen i hvilke Faculteter Baccalaureigraden er nødvendig, og i hvilke Approbationen alene er tilstrækkelig.

52.

Baccalaureigraden og Approbationen gives gratis. Candidaterne have ingen andre Udgifter end til Ceremonien alene.

Tit. IX.

Om Maaden, hvorpaa Professorer og Lærere udvælges.

53.

Professorerne ved de to Universiteter og ved andre Instituter, som omtales i §. 2., skulle forste

Gang udvælges af Regieringen, og for Fremtiden paa følgende Maade:

1. Naar en Lærestoel er ledig ved et af de ovennævnte Instituter, forsamle Professorerne ved samme sig i Overværelse af Præfecten, og foreslaae ved absolut Stemmesfleerhed tre Subjecter for at beklæde den, udvalgte iblandt Lyceernes og Gymnasiernes nærværende Professorer.

2. Denne Trias overleveres Nationalinstituttet, som reducerer den til en Duas med Rettighed til at indlemme en ny Candidat, endog en Udlænding, som er bekjendt for ikke almindelige Kundskaber, og saaledes kun at beholde een af de Proposerede tilbage.

3. Denne Duas forestilles Regieringen, som gjør det endelige Valg af en af de tvende Proposerede.

4. Professorerne ved Specialskolerne udvælges af Regieringen efter en dobbelt Liste, som forelægges af Nationalinstituttet.

54.

Professorerne ved Lyceerne og Gymnasierne blive udvalgte af Regieringen efter en dobbelt Liste, som i de respective Tilfælde forelægges af General- eller Communal-Raadene.

55.

§. 45, 46 og 47 ere tilfælles for Professorerne ved Lyceerne og Gymnasierne.

Lærerne ved Elementarskolerne udvælges af Communal-Raadene efter en dobbelt Liste, som forelægges af de respective Municipaliteter. Dette Valg maa approberes af Departementspræfecten, eller af Vicepræfecten i Districtet.

Professorerne ved Universiteterne, Lyceerne og Gymnasierne udvælges paa tre Aar, inden hvilket Tidsrum de kunne afskediges af dem, som have valgt dem. Efter dette Triennium blive de uafsættelige, med mindre de ved nogen stor Forsømmelse skulde gøre sig den offentlige Tillid uværdige. Over saadan Forsømmelse kiendes af en Commission, som Regieringen nedsætter, efter at den Anklagede er hørt, for at han kan anføre Grunde til sit Forsvar.

Tit. X.

Om Professorernes Gageforbedring og Pension.

Professorerne ved de to Universiteter og ved de andre National-Instituter, som i §. 2 ere omtalte, erholde hvert femte Aar et Tillæg af 500 Lirer til deres aarlige Gage.

59.

Professorene ved Lyceerne og Gymnasierne erholde hvert tiende Aar en Trediedeels Forhøielse i deres oprindelige Gage.

60.

Alle de ovennævnte Professore og Lærerne ved Elementærskolerne have, efter tyve Aars Tjeneste, Ret til, om de ønske det, at erholde Pension med det Halve af deres Gage. Efter fem og tyve Aar tilstaaes dem som Pension $\frac{2}{3}$ Dele af deres Gage, og efter tredive Aars Tjeneste den hele.

61.

Uaffætteligheds- og Pensions-Rettighed beregnes for første Gang de udvalgte Professore tilgode fra den Tid, da de først ere blevne ansatte i noget Universitets eller anden Høiskoles Tjeneste i noget af de Lande, som udgiøre en Deel af Republiken.

62.

For Fremtiden skal i Henseende til Pensions-Rettighed tre Aars Tjeneste ved et Lycee eller Gymnasium alene gielde lige med to Aars Tjeneste ved et af de to Universiteter for de Professore som fra Lyceerne og Gymnasierne forfremmes til Nationaluniversiteterne.

63.

De Fonds, som ere henlagte til at forsøge Professorernes Gager ved disse Instituter og til at

pensionere dem, udredes af Nationen efter vedføjede Label. Departementerne og Communerne besrider Professorernes Bagetillæg og Pensioner ved deres respective Lyceer og Gymnasier, saavel som Lærernes ved Elementarskolerne.

Tit. XI.

Almindelige Bestemmelser.

64.

Vedligeholdelsen af de Bygninger, som høre til disse Nationalindretninger, paaligger Nationen. Lyceernes, Gymnasiernes eller Agerdyrknings- og de mechaniske Konsters Selskabs Localer vedligeholdes af Departementerne, om de endog ere givne af Nationen. Communerne paaligger det at vedligeholde de til Elementar-Undervisningen bestemte Bygninger.

65.

Gaver og testamentariske Dispositioner af hvilket som helst Slags til den offentlige Undervisnings Fremme autoriseres, og Giverens Navn tilligemed Gavens Sum indgraves i Marmor til bestandig Erindring paa det Institut, til hvilket den er stienket.

66.

De offentlige Undervisningsinstituter, og de Videnskabs- eller Konst-Academier, som ere i Re-

publikken, forblive i Besiddelse af de Capitaler, som udgjøre deres particulære Fonds, og af Dispositionen over de dertil svarende Renter.

67.

I de Departementer, hvor Nationen er Debitor af de Capitaler, som udgjøre de respective høiere eller lavere Undervisningsanstalters Fonds, udreder Regieringen disse Instituters Udgifter og bærer de Byrder, der heste ved deres Foundationer, dog inden for Grændserne af fornævnte Capitalers Renter, saalænge Capitalerne ikke ere restituerede.

68.

De nærværende Professorer, som den offentlige Undervisning bliver betroet efter den nye Organisation, faae en Gage, ikke mindre end den, de ere i Besiddelse af. De, som ikke blive ansatte, faae, naar de have tient i 10 Aar, en Pension paa Livstid, som svarer til Trediedelen af deres nærværende Gage. Have de tient i 20 Aar, bliver Pensionen saa stor som den halve Gage, og have de tient i 30 Aar, faae de den hele Gage i Pension. Disse Pensioner paaligge Nationen, Departementerne eller Communerne, efter de respective Instituters Natur, hvorved de fornævnte Professorer tiente.

69.

De Departementerne eller Communerne tilhørende Fonds og videnskabelige Apparater, som

ifølge denne Lov blive henlagte til hvilketsomhelst National-Institut, forblive de respective Departementers eller Communer's Eiendom.

70.

En Commission af tre Individuer, valgte af Regieringen imellem National-Institutets Medlemmer, paaligger det at fremme, alt det, som den troer nyttigt til Studiernes Fremgang, og ved Slutningen af hvert Aar at fremlægge en Oversigt over den almindelige Tilstand af Undervisningen i Republiken.

71.

Denne Commission fornyes hvert tredje Aar, og dens Medlemmer kunne ei paa ny udvælges førend efter 3 Aar.

72.

De Lemmer, som udgjøre Commissionen, ere fritagne fra den Forpligtelse at oplæse Afhandlinger i Institutet.

T a b e l

over Nationens Udgifter til den offent-
lige Undervisning.

Til Professorernes Gage, Lønnin- ger for Custodes og Betienterne, til Befligholdelsen af de videnskabelige Kabinetter, de botaniske Haver og Ob- servatorierne ved de to Universiteter i Pavia og Bologna	Lir. 400,000
Til Professorernes Pensioner og deres successive Gageforbedringer	90,000
Til de to Akademier for de skønne Konster i Bologna og Milano, i alt	100,000
Til de fire Specialskoler, den i Me- tallurgien, Hydrostatiken, Sculpturen og Veterinærvidenskaben	36,000
Til extraordinære Gratificationer, samt Maskiner og Instrumenter til de videnskabelige Kabinetter	20,000
Til Præmier for nye Opfindelser i Landvæsenet og Mechaniken	20,000
Til alt	Lir. 666,000

II. Blandede Efterretninger.

I. Østerrigste Monarkie.

Prag.

Forflag til en Badeanstalt og Svømmeskole for den studerende Ungdom i Prag; ved Prof. Meinert a).

(Af der Böhmishe Wandersmann 3 B. 4 St. 28 Julii 1802).

Det Forbud, at bade sig b) i den aabne Flod bliver saa almindeligen overtraadt, og denne Over-

Y 2

a) Her indrykket formedelft Anvendeligheden paa andre Byer, hvor der ere Universiteter og lærde Skoler. Om der hidtil, uden for Franckerig, er ved offentlige Anstalter sørget for denne Del af de Studerendes physiske Uddannelse paa andre Høiskoler end Universiteterne i Landshut og Dorpat, er Udgiv. ubeskiendt. I Aaret 1804 var Prof. Meinerts Forflag ikke heller endnu realiseret i Prag.

b) Næsten i alle Disciplinar = Reglemententer for Universiteter og Skoler fra det 16de og 17de Aarhundrede finder man dette Forbud. Saaledes f. E. i Scholæ Flensburg. Administratio, Rectore P. Sperling. Witteb. 1589. 8. „æstivo tempore... rivos, stagna, mare piscandi, natandi aut lavandi gratiā non intranto.“

træbelse koster saa hyppigen unge Studerende Livet, at det er en Gienstand, som fortjener Opmærksomhed, hvi Bodeloven ikke kan overholdes, og paa hvilken rigtigere Maade dens Hensigt, at forebygge Ulykke, kunde opnaaes.

At søge Aarsagen til hiin hyppige Overtrædelse enten i deres Forsømmelse, hvis Pligt det er at haandhæve Loven, eller i deres Ulydighed og sædelige Fordærvelse, som den forbinder, er rigtig nok den beqvemmeste Wei; men dette er ikke desto mindre at gjøre baade Ungdommen og dens Lærere aabenbar Uret, og ved lys Dag at tillukke Dinene for den Bane til et almeennyttigt Maal, som Naturen selv anviser.

Efter Gorf. Overbevisning kommer i Grund den intet andet her i Betragtning end: .

1. De Studerendes Trang, som sidde flere Timer om Dagen i Bærelser, der ofte ere udsatte for Middagsfolens Straaler, og opfyldte med skadelige Uddunsninger, til den Afføiling og Forfriskning, som deres ungdommelige Blod fordrer, og som Legemet's Badning i koldt Vand forskaffer.

2. Trangen til Bevægelse og legemlig Anstrængelse, som aldrig hurtigere og behageligere bliver tilfredsstillet, end ved Badning i fri Luft, og som stærkest maa minde de unge Mennesker, hvis Hovedbestiæftigelse fra det 10de til det 24de Aar — altsaa just i den Alder, da ved regel-

mæssige Legemsøvelser Grunden skulde lægges, ikke blot til Lykke men ogsaa til Brugbarhed i Livet — gaaer ud paa en vis, ofte kun alt for dyrefiøbt, Aandsdannelse.

3. Selskabeligheds-Dristen, som forsøder Ungdommen enhver Fornøielse i den Grad, i hvilken flere tage Deel i den, og i hvilken Summen af de Indtryk, som sætte enhver Enkelt's Aand i Virksomhed, ved fælleds Bidrag bliver formeret.

4. Mangel paa Leilighed til at rense sig ved Bade hjemme.

5. Det i sig selv Ufkyldige i at tilfredsstille denne Trang, i hvor betænkelige end Følgerne under visse Omstændigheder kunde blive.

Man kan antage, at, saa mange og saa skarpe Forbud der end maatte udstædes mod Badning, ville dog de anførte Aarsager til bestandig Overtrædelse deraf saa vist vedblive evig at virke, som de ere grundede i Menneskets legemlige og aandelige Beseffenhed, og tildeels ere de indre Betingelser for hans Udvikling. Heraf følger da:

For det Første: at Straffens Skærpselse; hvorpaa mangan En kunde falde, for at afskrække fra Badelovens Overtrædelse, er intet hensigtsmæssigt Middel til at forebygge samme. Den vilde ikke have anden Virkning, end at Ungdommen opsogte hemmelige, d. e. mere afsidesliggende Badepladse, og altsaa blev udsat for endnu større Fare.

Sæt endogsaa, at det lykkedes ved en ligesaa kostbar som mageløs Opføgt at komme efter enhver saadan Forseelse, vilde da vel den haarde Straf blive fuldbyrdet? eller burde den fuldbyrdes? Skulde man f. Ex. bortjage af Skolen en flittig, talentfuld og forresten veldannet Ungling, for at have overtraadt Badeloven. Men skeete det — saa meget desværre! thi nu var maaskee Videnskaberne for stedse berøvet en haabefuld Dyrker, Menneskeheden en Talsmand for Sandheden, Staten et nyttigt Medlem, og Uretfærdigheden blev saa meget større, som Straffens Forholdsmæssighed til Forseelsen aldrig vilde kunne indrømmes.

For det Andet: Loven kan kun sikkes Virksomhed ved en ordentlig Badeanstalt. Det, som dertil udfordres, er: 1) Et frit Bad i Moldau. 2) En Bademester, som er en øvet Svømmer, og tillige en Mand af ubesmittet Rygte. 3) En Badeanordning, hvorved blev udvirket, at kun Studerende af een og samme Anstalt paa samme Tid, aldrig færre end 7, ingen ganske nøgen, eller længere end en halv Time, og alle i det mindste to Gange om Ugen, kunde betjene sig af Badet.

Med Tilværelsen af en saadan Anstalt, hvortil ifkun Grundlinierne her lade sig udkaste, bortfaldt Tilbøieligheden til at overtræde Loven; Unglingen fandt, uden Fare for sit Liv, uden Skade for sin sædelige Dannelse, den for ham nødvendige

Kenselse og Forfriskning, og der blev maaskee slet intet tilbage, som han med Vilighed kunde ønske?

Lad os, for at erfare dette, kaste et dybere Blik i hans Jnderste, og lad os opløse det, som virker deri som dunkel Kølelse, til tydelige Begreber, og fremsætte dem som saadanne!

„Siden J dog een gang ville forbarme Eder over vores saa længe forglemte eller misdannede Legeme,“ kunde han sige, „hvorfør beslutte J Eder ikke til at gaae et Skridt videre og gjøre en Lov overflødig, som er i Modsigelse med min Bestemmelse og med Begrebet om en fuldkommen Opdragelse? Jeg skal ikke bade mig i aabne Floder, saalænge mit Legeme er let og smidigt, saa skal jeg heller aldrig lære at svømme? Hvilken Fordring! Skabereren har udvidet Søer og Strømme paa Jorden; og J ville heller mit hele Liv igiennem see mig bæve for dette uprovede, og just derfor frygtelige, Element, end vugge og tumle mig omkring i det, med den glase Kølelse af min Sikkerhed? Skabereren har indvævet saa uendelige Kræfter i mit forstige Legeme; og J tillade mig ikke, ved Dvælse at uddanne dem til Gærdigheder, men ville, at jeg skal begrabe mit Pund, uden at bruge det —“ fordi Svømmen er en farlig Legemsøvelse? O tilstaaer mig, at det var flogere, at beregne den Fare, hvormed Vandet saa ofte, saa uundgaaelig, saa overraskende

truer Ikke svømmere, og ved at lære at svømme at forekomme den Nødvendighed at drukne c)!

„Efterseer alle Landes Dodelister — hvor uhyre er deres Antal, som have maattet tilfætte Livet ikke formedelst Vandet, men formedelst deres Mangel af Færdighed i at behandle det!“

„Kaster derimod en god Svømmer, endog i Søene, i Vandet, hvor det er dybest; J ville ikke kunne drukne ham. Hvilket misundelsesværdigt Fortrin har han ikke for de øvrige Mennesker, der synke under som Blyflodse d). Seer ham, o seer ham, hvorledes han, hvilende i sig selv, glider hen over de evige Afgrunde, og er som hiemme i den bestandig „aabne Grav“, som J kalde det? J ubeskrivelige forskiellige Feier og Stillinger svømmer han paa Brystet, paa Ryggen, paa Siden, sidder i Vandet, træder det, gaaer og hænger i det, dreier sig hurtig omkring, dukker, roer frem under Vandet, springer ned fra en Høide, og raaber til Vandene: „ogsaa J tilhøre Jorden, og

c) Fors. kunde have tilføjet, at som Undervisningsgenstand betragtet er blandt alle mulige Legemsøvelser denne den allermindst farlige. Børningen kan hverken brække Arme eller Been, hverken forvride Haand eller Fod, neppe faae en tænkkelig Blesure.

d) Wedog's Handbuch über die frühere Erziehung. Leipz. 1795. S. 134 — 139.

jeg er Ederes Herre!" — J lære mig saa meget, som jeg ugierne lærer; hvorfor nægte J mig, at erhverve mig en Kunst, hvis Fornøielse opfylder mit hele Væsen, hvis Siemed og Rytte jeg saa tydelig indseer? Denne Fornøielse er jo Naturens Stemme, som man ikke bør undertrykke, og Opdragelse er dog ikke den Kunst: at marte Barnet. Af, en saadan Opdragelse maatte forstyrre sig selv, og var det et Under, at Unglingen, som J ikke unde at være ung, paa en frøgtelig Maade lærte at gjøre sig gammel, og i Umaadelighedens Huler at holde sig skadesløs for de forbudne Legemsøvelser e)? Det kolde Vand opfrisker og styrker Legemets Fibrer; men først Svømmen sætter Musklerne i en levende Virksomhed, og forstørker derved deres Hurtighedskraft. Hvo behøver denne Styrkning mere end jeg, hvis Lod det blev, at tilkiøbe sig Ulyksaligheden af en høiere Dannelse paa sit legemlige Velbefindendes Bekostning, som tidlig nok i beflumret Stueluft vil tabe Sandhedens blomstrende Farve og det muntre Blik paa Livet? O denne sørgelige Fremtid, o disse Aar, fulde af Lidelser! hvor ofte vil de ikke af den for stedse

e) Fortreffelig sagt! Legemsøvelser ere tillige et moralisk Præservativ, hvis Vard ei engang af af dem, der have været deres varmeste Forsvarere, tilfrætteligen er indseet.

henslæbne Ungdom fordre de Legemsøvelser, denne er bleven dem skyldig! Ak, og at dette kun var den eneste, den største Gæld! men er ikke Legemet Sielens Værktøj? bliver Konstnerens Haand ikke uduelig, naar den lader Værktøjet ruste? Vil jeg ikke engang, maaſkee uden selv at vide det, savne det Bidrag til mine Sielekræfters Styrkning, som ogsaa denne Green af Legemsøvelser skulde have afgivet; og med hvor liden Umage skulde jeg have lært den? Og sæt at alt dette lod sig forvinde, eller lod sig udlede af andre Kilder — ak! En Følelse, den meest lyfsalige, der kan oplive Menneſkets Bryst — en Følelse, som i et Diebligs Lid forener Saligheden af mere end eet Liv, vil blive mig evig ubekiendt — den Glæde, at springe efter et i Vandet forulykket Medmenneske, med den Behændighed, som er Frugten af Øvelse, imellem Helgerne at række ham Frelsens venlige Haand, og at see den, som i Dødens Svælg tabte sin Bevsthed, at vaagne op i sin Families Arme! Ak, naar jeg saae min Landsherre, min Fader synke under i Strømmen for mine Dine; jeg kunde kun styrte mig i hans Grav, men ikke redde ham; thi for at giøre dette, maatte jeg være øvet i at svømme, og det har jeg aldrig lært."

... Saa vægtige ere de Grunde, der tale for Nytten eller bedre Nødvendigheden af en ordent-

lig Svømmeanstalts Indretning for den studerende Ungdom i Prag f).

f) Udgiveren, der allerede for 7 Aar siden offentlig gjorde opmærksom paa Bigtigheden af ordentlige Svømmeskoler Indretning (der kan være yderlig simpel, uden derfor at blive mindre hensigtsmæssig) i alle Byer, kan ikke lade denne Leilighed gaae ubenyttet forbi, til i denne Henseende at fornøye sin Opfordring, og forene den med saa mange patriotiske og fornuftige Mænds oftere igientagne Ønsker. Det er hans Mening, at Svømmeskoler ikke alene overalt burde indrettes, og sættes i Forbindelse med alle baa- de lærde og ulærde Skoler, men at Deeltagelsen i denne Undervisning endog skulde være en almindelig Forpligtelse, og gaae ved Siden af den: at lære at læse og skrive. Naar engang overalt de fornødne Anstalter vare giorte, saa kunde det endog, med ligesaa stor Nytte som Gøie, gøres til Betingelse, at intet ungt Mandfolk kunde tages til Confirmation, med mindre han (ligesom med Vaccinations- Attester paa adskillige Steder er indført) oedtgjorde, at han havde lært at svømme, med Undtagelse alene for dem, som formedelst Legemsfeil eller locale Omstændigheder maatte være fritagne. Naar man betænker denne Øvelses Almeennyttighed i Fred og i Krig, dens Sundhed, dens Letthed at lære, og dens ringe Farlighed, saa synes det næsten ikke muligt, at der om Ønskeligheden af dens almindelige Indførelse

2. Italien.

Etrurien.

Dronningen af Etrurien har ved et Decret af 20 Febr. oprettet et Lyceum. Indledningen til Decretet, som siger om Toscana det, som kun kan siges om saa Lande med lige Sandhed, lyder saaledes: „Vi have taget i Overveielse, at Toscana er det lykkelige Land, hvor man efter Marhundredes Barbarie igien saae Videnskaber og Konster opleve; at dets Jordbund har i Mængde frembragt de største Mænd i enhver Green af den menneskelige Kundskab, og at Toskanerne stedse har udmerket sig fremfor andre Nationer ved deres besynderlige Kierlighed til Sielsuddannelse og ved deres Beqvemhed til al Slags Konstlid; — at, dersom nogensinde et Tidrum findes i Etruriens Histo-

som Undervisningsgiensstand for den studerende og ustuderende Ungdom kunde være to Meninger. — Det er nu tre Aar, siden et Privilegium erhvervedes for Oprettelse af Svømmeskoler i Kiøbenhavn og dens Omegn; men endnu sees intet videre Skridt at være gjort til denne Mangels Afhjelpning. I Provindserne hersker endnu den samme Fordom og Ligegyldighed i denne Henseende. Ved den lærde Skole i Frederiksborg faae nu — det første Exempel i sit Slags hos os — Disciplene Undervisning i Svømmen af Læreren Hr. G o o s.

rie, som ei har udmærket sig ved raske Fremfærdt i Videnskaberne og de frie Konster, der ere at ansee som Grundstenen for Folkenes Lyksalighed, og som de skønneste Juveler, der pryde Regentens Diadem, maa dette alene tilskrives særdeles Omstændigheder, som ei tillade, at opmuntre og understøtte Mænd, begavede med Talenter, saaledes, at de kunde sættes istand til at udvikle disse og give dem Glæde &c." Det kongl. physiske Museum (der, som bekiendt, er meget rigt paa fortræffelige Præparater) bliver herpaa bestemt for den offentlige Undervisning. Ved Lyceet oprettes Lærestole for Astronomie, Physik, Chemie, sammenlignende Anatomie, Mineralogie, Zoologie og Botanik. Kursus begynde i Decbr., vare indtil Enden af August næste Aar, i det første Aar undtagen, da alle Kursus begynde med Lyceets Åbning.

(Af Allg. Zeit. No. 95. April 1807).

Neapel.

Ved den nye Indretning af Universitetet i Neapel faaer det juridiske Facultet Forrang for det theologiske.

(Af Neue Leipz. Lit. Zeit. Jan. 1807. Intell. Bl. No. 5).

3. T y d s k l a n d.

W ü r t e m b e r g.

I det Württembergſke er det forbudet enhver Embedsmand at antage Doctortitelen af noget andet Universitet end et indenlandſk.

(Af Neue Leipz. Litt. Zeit. Jan. 1807. Intell. Bl. No. 2).

G r i p s w a l d e i S v e n ſ k p o m m e r n.

Den 21 Octbr. høitideligholdtes for ſiette Gang det herværende Universitets halvtredſindstyveaarige Jubilæum ved et latinſk Program og tvende Taler. I den ene anſtillede den nuværende Rector, Hr. Juſtitsraad Gutjahr en Sammenligning mellem de characteriſtiſke Træk i den nærværende academiske Aand og den tidligere Sæcularhøitidelighed g) i den anden omhandlede Hr. Profeſſor Canzler den hensigtsmæssige Indretning af Høitideligheden i Anledning af Universitets-Jubilæet.

(Af Neue Leipz. Lit. Zeit. Nov. 1806. Intell. Bl. No. 53).

g) Denne Tale er nu udkommen paa 17 S. i 4to. (See Neue Leipz. Lit. Zeit. Febr. 1807. Intell. Bl. No. 9).

Leipzig.

I Winterhalvaaret fra 16 Octbr. 1805 til 23de April 1806 bleve 82 nyligen ankomne Studerende indskrevne, og i Sommerhalvaaret fra 23 April til 16 Octbr. 1806, 138. Ved Aarets Ende vare 1 Prinds, 6 Grever og 45 Adelsmænd iblandt de academiske Borgere.

Tvende nyudnævnte overordentlige Professorer (Schast og Schwagrichen, denne i Botaniken og hiin i Philosophien) holdte deres Tiltrædelsestaler. To Magistre (Schäfer og Lux) habiliterede sig.

Den juridiske Doctorværdighed erholdt 2; den medicinske 3; den philosophiske 10.

(Af Neue Leipzig Lit. Zeitung. Febr. 1807. No. 25).

Skolevæsenet i det Bergiske, som hidtil stod under Greve von Bork (en Protestant), er nu, efterat denne er bleven befordret til Siegburg som Landraad med Statsraads-Titel, overdraget den hidtilværende Hofraad Hartung (en Catholik).

(Af Hall. Allg. Lit. Zeit. Octbr. 1806. No. 138).

Skolen i Kloster Berge er strax efterat de Franske havde indtaget Magdeburg igien bleven aabnet, og gaaer uforstyrret frem.

(Neue Leipz. Lit. Zeit. Jan. 1807. Intell. Bl. No. 5).

4. Polen.

I Lyceet i Warschau er den Forandring gjort, at Undervisningen ikke længere gives i det tydske men i det polske Sprog. Det tydske behandles ligesom andre fremmede Sprog.

(Hall. Allg. Litt. Zeit. Mart. 1807. Int. Bl. No. 18).

5. Schweiz.

Det under 20 Mart. sluttede Reglement for Academiet i Bern (28 S. i 4) er nu nyligen udkommet paa Tryk. Formerne ere næsten aldeles de samme som ved de tydske Academier; Professorerne bliver det paalagt som Pligt, hvert Halvaar at annelde to Collegier, og ogsaa virkeligen at holde dem, naar de til hvert af dem blot har treende Tilhørere. Ligesom det for den dogmatiske Theologie er bestemt, at Forelæsnin-

gerne maae grunde sig paa den helvetiske Confession, saaledes skal der ogsaa læses over Naturretten, den almindelige Statsret og den almindelige Criminale ret ikke efter nogen Haandbog, heller ikke efter egne Hæfter, med mindre de i Forveien ere forelagte Curatelet til Gjennemsyn og af det antagne. Akademiet indeles i det nedre og øvre; dette er sammensat af det theologiske, juridiske og medicinske Facultet; men hvorfor hiint, hvori der læses over Forberedelsesvidenskabene, hedder det philologiske Facultet, i hvilket da Mathematik, Naturhistorie, Historie, Moral o. s. v. komme tilsyne, kan man egentligen ikke indsee. Blandt Straffene, som deels staae under Prorectorens deels under Curatelets Competence, ere: Husbearrest, den sorte Table, Carcer og Relegation.

(Af Allg. Zeit. Mai 1807. No. 142).

6. F r a n k e r i g.

Franske Retskoler.

Indretningen af de nyoprettede franske Retskoler er saa ganske forskiellig fra den af vores tyske Universiteters, at det maaskee vil interessere man-

Univ.- og Skole-Annaler. 1807. 1 B. 3

gen læser, at lære at kiende Grundtrækkene i den, for at kunne anstille en Sammenligning mellem begge Slags Instituter.

For hele Frankrig ere 12 Retskoler: i Paris, Dijon, Grenoble, Aix, Toulouse, Poitiers, Rennes, Caen, Brüssel, Koblenz og Straßburg. Det af enhver udstædte Diplom berettiger til juridisk Praxis i hele Riget. Enhver har 5 ordentlige og to overordentlige Professorer. Disse sidste paaligger det, i de ordentlige Professorers Forsald at læse for disse. Desuden er ved enhver Skole ansat en Generalsecretær, som tillige er Modtager. Regjeringen udnævner en Director blandt de ordentlige Professorer. Gjenstandene, over hvilke der læses, ere følgende: romersk Ret efter Institutionernes Orden; fransk Ret, over hvilken der aarligen gives et elementarisk Cursus, og desuden et toaarigt grundigt Cursus, saaledes, at Professoren i den franske Civilret hvert Aar begynder dette grundige Cursus, medens en anden fortsætter med den sidste Halvdeel af sit; fransk Statsret, Forvaltningsret, Criminallovgivning, Civilprocedure. Alle disse Collegier holdes offentlige, ethvert 3 Gange om Ugen. Privatforelæsninger ere lidet brugelige; dog pleie vel de overordentlige Professorer at anstille Repetitoria.

Forelæsningshonorarium betales ikke; men enhver Candidat maa i Begyndelsen af ethvert Trimester indskrive sig i et af Præsidenten for den øverste Instants parapheret Register, og derfor erlægge 15 Franke. Det sædvanlige Cursus for at erholde Licentiatværdigheden er 3 Aar. For at erholde Doctorværdigheden maa man have studeret i 4 Aar. Dog er et eetaarigt Cursus tilstrækkeligt for dem, som kun attraae de nedre Poster i det juridiske Fag (Procuraturer, Høisfierspladse &c.). Men hvo som vil være Advocat eller Dommer, maa være Licentiat, hvilket har den nødvendige Folge, at alle, som ville høste Fordeel af deres Studier, maae promovere. Doctorværdigheden udfordres kun til at beklæde en Professur ved en Retskole. Flere Prøver og en Disputats over en af Candidaten skreven Dissertats gaar iforveien for Promotionen. Alle Forelæsninger holdes i det franske Sprog, men Prøverne over den romerske Ret i det Latinske. Forelæsningerne begynde aarlig for Wintercursus'et den 1ste Novbr., for Sommercursus'et den 1ste April.

Ved Slutningen af ethvert Fierdingaar øves Candidaterne ved en almindelig Argumentation i Foredraget. De Gebyhrer, som en Candidat har at erlægge ved Licentiatværdighedens Modtagelse, beløbe sig til 500 Franke; derimod maa han, blot ved at fremlægge sit Diplom, udøve Praxis i

ethvert Tribunals Jurisdiction. Ved enhver Rets-
skole er et academisk Senat (Conseil de discipli-
ne et d'enseignement), som foruden Skolens Di-
rector, som har Sæde og Stemme deri, bestaaer af
12 af Keiseren udnævnte Jurister. Præsidenten i
dette, som aarligen udvalges af Medlemmerne, har
Værespladsen ved Skolens offentlige Forhandlinger
(han er doyen d'honneur). Dette Raads Com-
petence bliver imidlertid først endeligen reguleret
ved Organisationen af Université impériale de
France. Skolens oeconomiske Anliggender besy-
res af et Forvaltningsraad, som bestaaer af De-
partementspræfecten, doyen d'honneur, Sko-
lens Director, Byens Maire, et Lem af Se-
natet og en af Skolens Professorer. Regierin-
gen udbetaler enhver ordentlig Professor af Sta-
tens Casse en fast Gage af 3000, de overordent-
lige Professorer af 1000 og Generalsecretæren af
2000 Francs. Desforuden erholde de en ube-
steemt Løn, som aarligen bestemmes af Stordom-
meren i Forhold til Skolens Indtægt og udbetales
af denne.

Naar en ordentlig Professur bliver ledig, er
ingen af de overordentlige Professorer forlods be-
rettiget at tiltræde denne, men der aabnes et Con-
curs, der staaer aabent for alle Doctorer i Lov-
kyndigheden. Professorerne ere Dommere. Af
de til Concurſ admitterede Competenter fore-

flaaer nu Skolen een; en anden foreslaaes af General-Inspectorerne over Rets-skolerne, hvoraf der ere fem, som aarligen reise omkring til dem og gjøre Indberetning til Regjeringen om deres Tilstand. Keiseren udnævner en af begge Candidater. Rets-skolerne staae i Henseende til Alt, hvad det Deconomiske angaaer, under Generaldirectøren for den offentlige Undervisning (Statsraad Fournier); men hvad Læresystemet og Inddelingen af Cursus angaaer, umiddelbar under General-Inspectorerne og middelbar under Stordommeren, Justitsministeren.

(Af Allg. Zeit. Mai 1807. No. 133).

Den 26 November blev Lyceet i Napoleon-Wille aabnet af Statsraad og Departementspræfect von Morbihan, og ved Taler af Underpræfecten Le Bure og af Proviforen.

(Af Neue Leipz Lit. Zeit. Jan. 1807. Int. Bl. No. 5).

7. Engelland.

Fra dette Aars Begyndelse er i Oxford en ny Review udkommen, som af de derværende Lærde,

som rose sig af deres Ophold ved det første Univer-
sitet i Verden, er blevet anmeldt med megen
Pomp. Enhver Bog, som udkommer i det britti-
ske Rige, skal i det mindste 3 Maaneder efter at
den er udkommen, her bedømmes upartisk, og de
bedømmede Bærker systematisk ordnes.

(Af Neue Leipz. Lit. Zeit. Febr. 1807. Int. Bl. No. 7).

8. Amerika.

I Louisiana blive, siden det er kommet til de for-
enede Stater i Nordamerika, Konster og Videnska-
ber stedse mere indførte. I forskellige Steder ere
allerede Skoler oprettede. Indbyggerne i Ny-
Orleans have bedet Congressen om en Understøt-
telse til et Collegiums Oprettelse. Det skal opbyg-
ges 2 Mile fra Byen, for mindre at være udsat
for den gule Feber, som græsser i Høsten.

I St. Louis udkommer et Ugeblad under Titel
af Correspondenten i Missouri, men som indeholder
mange Gasconader.

(Af Neue Leipz. Lit. Zeit. Febr. 1807. Int. Bl. No. 9).

III. Blandede Optegnelser.

Lord Molesworth, som var engelsk Minister ved det danske Hof, lod i næstforrige Aarhundrede udgaae en Afhandling om Danmark, under Titel: Account of Denmark. Han yttrede deri nogle alt for frie Tanker om den uindskrænkede Regjeringsmaade. Da Kongen af Danmark deshaarsag blev fortrydelig, befalede han sin Minister at besvære sig herover hos Kong Wilhelm den Tredie af England. — Naa, hvad vil J da, jeg skal gjøre? spurgte Kong Wilhelm. — Dersom Eders Majestæt, svarede den danske Minister, havde slig en Forbrydelse at besvære sig over for Kongen, min Herre, da skulde Auctoren have undgielt det med sit Hoveds Korliis. — Det hverken maa eller kan jeg gjøre, svarede Kongen; men isald J vil have det, saa vil jeg lade Molesworth indrykke i det andet Uplag af sit Skrift, de Ord, J behager nu at sige mig,

Endnu for nogle og 30 Aar siden var Fanatismen saa stor i nogle Egne af Skotland, at da Wilson, Forfatter af et vittigt Digt, kaldet Clyde, blev indsat som Skolelærer i Greenock, maatte han skriftligen forpligte sig til at afsværge „the profane and unprofitable art of poëmmaking.“ (Af Slott's Minstrelsy of the Schottish Barder. London 1804. Vol. 3).

Paa samme Tid, som Georg den Anden skienkede en Samling af Bøger til Universitetet i Cambridge, sendte han et Regiment til Oxford. Dette gav Anledning til følgende Epigram *a*):

"Our Royal Master saw, with heedful eyes,
The wants of his two Universities:
Troops he to Oxford sent, as knowing why,
That learned body wanted loyalty *b*).
But books to Cambridge gave, as well discerning

That this right loyal body wanted learning."

Da disse Vers engang med en triumpherende Mine citeredes af Dr. Johnson, bleve de extempore besvarede af Sir William Browne, en Læge, med disse Linier, som Doctoren tilfod at være det lykkeligste Impromptu, han nogensinde havde hørt:

The King to Oxford sent his troop of horse,
For Tories own no argument but Force;
With equal care, to Cambridge books he sent
For Whigs allow no force but argument.

Trykfeil i 1ste Hæfte 1807.

G. 124 Tabel II. Opkomster, læs: Opkomst.

a) Hvis Forfatter skal være Thomas Marton, Præst til Basingstoke, see Monthly Review for August 1803 Art. I.

b) Det er bekiendt, at Universitetet i Oxford var altid stuartisk stndet, og gik endog under de forskjellige Prætendent-Forsøg meget vidt i Uforsigtighed.

